

**УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР НА ДГ**

**ПРОГРАМНА СИСТЕМА
ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ**

Детската градина е първото стъпало в етапа на развитие на всяко дете. Тя е мястото, където започва образованието на детето и където то получава първите грижи, знания, умения и компетентности. Образованието е нещо повече от придобиване само на знания. По време на своя растеж и заниманието със заобикалящата го среда детето се учи как да създава своя представа за света и да се занимава активно с него. Възпитанието и образованието са процес на развитие на личността и помага на детето да се справя с живота.

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигане на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето.

При провеждане на педагогическото взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по Наредба № 5 от 03.06.2016г. за предучилищно образование. Детската градина осигурява игрова дейност във всички видове организация на предучилищното образование през учебно и неучебно време.

Основните принципни положения, които са залегнали при организацията на педагогическия процес, при подбора и структурирането на образователното съдържание и провеждането на педагогическите ситуации в Програмната система са:

1. Детето- център и субект на педагогическо взаимодействие;
2. Детето е различно, уникално и неповторимо в този свят, както и вие-неговите учители и неговите родители;
3. Детето се развива само в интеракцията- дете-възрастен;
4. Отношението към детето- с уважение към неговата личност и подкрепа на неговата индивидуалност;
5. Осигуряване на условия за равен старт на всички деца, базиран на възрастта и индивидуалните темпове на тяхното развитие;
6. Включване на „различното“ дете в живота на групата, чрез подкрепа и уважение от детския педагог, децата в групата и техните родители;
7. Уважение към различните етноси и култури;

8. Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на съвкупност от компетентности- знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование, утвърждаване на доброжелателно и самоуверено поведение при общуването си с връстници и възрастни;

9. Интегриране на образователното съдържание по всички образователни направления;

Проследяване на детските постижения е на основание на трите етапа на учебния процес:

1. Възприемане на информацията.

2. Разбиране на информацията.

3. Приложение на информацията в нови непознати ситуации и условия.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на общата цел на предучилищното образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

Очаквани резултати при реализиране на програмната система:

1. Постигане целта на образователния процес в предучилищна възраст;

2. Личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групов играва и познавателна дейност;

3. Компетентно тематично разпределение на съдържанието по образователни направления за всяка възрастова група;

4. Конкретизиране проследяването на резултатите от предучилищното образование;

5. Ефективно сътрудничество между детската градина и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;

6. Оптимални взаимодействия между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина;

I ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

1. Подходи:

Подходите, базисът на реализиране на програмната система, по-конкретно: съдържанието на формите на педагогическо взаимодействие; тематични разпределения по образователни направления във всички възрастови групи; проследяване на индивидуалните постижения на децата от предучилищното образование; заложените идеи за ефективен

механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование са следните :

1.1. Индивидуален подход – съобразно личностните потребности на детето, в съответствие с особеностите, възможностите и нивото на развитие на детето. .

1.2. Ситуационен подход-включване на децата в разнообразни ситуации, които стимулират техните емоционални и познавателни преживявания.

1.3. Хуманно-личностен подход-поставяне на детето в центъра на цялостната дейност, уважение към личността и достойнството на човека.

1.4. Игрови подход.

1.3. Конструктивен подход

1.4. Използване на Е-обучение и технологии.

1.5. Кооперативно учене.

1.6. Интеркултурно образование.

1.7. Креативност и успеваемост.

2.Форми:

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен за постигането на определен резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителите и децата. При провеждане на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигането на компетентностите по седемте образователни направления: Български език и литература; Математика; Околен свят; Изобразително изкуство; Музика, Конструирание и технологии и Физическа култура.

Игровата дейност е базиса на всички видове форми на педагогическо взаимодействие през учебно и неучебно време в детската градина.

Формите на педагогическо взаимодействие са :

- Основна ;
- Допълнителна форма.

При използване на формите на педагогическо взаимодействие, детския учител се съобразява със: степента на развитие на децата в групата, възрастовите особености, потребностите и интересите за постигане на целта-цялостно развитие на детето .

Годишния календар е разпределен на учебна година, в рамките на 12 месеца разпределени както следва:

Учебно време – 15.09.-31.05.

Неучебно време- 01.06.-14.09.

Педагогическа ситуация- основна форма на педагогическо взаимодействие.

Същност на педагогическата ситуация- педагогическата ситуация е основна форма на педагогическо взаимодействие, която протича предимно под формата на игра. Та се организира само в учебно време (15.09. – 31.05.), чрез нея се интегрират двата процеса – на възпитание и обучение с играта и личният предметно-практически опит на детето в групата.

Приложение- Педагогическата ситуация се използва при реализиране на образователни направления: Български език и литература, Математика, Околен свят, Изобразително изкуство, Конструирание и технологии, Музика, Физическа култура.

Разпределение на педагогическите ситуации- конкретното разпределяне се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора.

Продължителността на една педагогическа ситуация варира, както следва :

Първа и втора група – от 15 до 20 мин.

Трета и четвърта група- от 20 до 30 мин.

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие през учебно време:

Чрез допълнителна форма се разширяват и усъвършенстват отделните компетентности (знания, умения, отношения) на детето по 7-те образователни направления, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Организирано се по преценка на учителите на групата в съответствие с интересите и потребностите на децата, с цел надграждане представите, уменията и отношенията на децата.

Видове допълнителни форми:

- Сутрешно раздвижване;
- самостоятелни дейности по избор на децата –в зависимост от условията на групата;
- Дейности, организирани от учителя- различни игри, състезания, конкурси, занимания по интереси, екскурзии, спортни празници, тържества , развлечения, викторини, наблюдения на обекти от околната среда;

Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации, както в учебно, така също и в неучебно време.

Допълнителни форми използвани в учебно време:

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности организирани от детския учител.

Време за организиране от 15 септември до 30 май на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и следобеден сън.

Допълнителни форми, използвани през неучебно време

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител.

Време за организиране: от 1 юни до 14 септември на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и след следобеден сън.

II РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Детска градина „Великденче“ е с целодневна организация на учебния ден. Началния час на сутрешния прием и крайния час за изпращане на децата за деня се определят с Правилника за дейността на детската градина.

В целодневната организация в учебно време се редуват основни и допълнителни форми, а в неучебно време само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Учителят в групата определя редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организира деня на детето в предучилищното образование. Конкретното разпределение на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в годишно и седмично разпределение. Броят на педагогическите ситуации и образователните направления, по които те ще се провеждат са, както следва:

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие за първа група

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	БРОЙ
БЕЛ	1
Математика	1
Околен свят	1
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	1
Физическа култура	3
Общо:	11

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие за втора група

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	БРОЙ
БЕЛ	2
Математика	1
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	1
Физическа култура	3
Общо:	13

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие за трета група

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	БРОЙ
БЕЛ	2
Математика	2
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	2
Физическа култура	3
Общо:	15

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие за четвърта група

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	БРОЙ
БЕЛ	3
Математика	3
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	2
Физическа култура	3
Общо:	17

Тематично разпределение: Тематичното разпределение осигурява ритмично и балансирано разпределение на съдържанието по образователни направления и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Учителите на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.

III МЕХАНИЗЪМ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищно образование за всяко дете.

1.Задачи:

- 1.1. Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците.
- 1.2. Да регламентира техните права и задължения.
- 1.3. Да определи формите и подходите на сътрудничество.
- 1.4. Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

Според чл.2, ал.2 от ЗПУО участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човек .Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните/родители и екипа в ДГ/, които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в ДГ се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено , социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето.

В резултат на сътрудничеството между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие. Смятаме , че е необходимо в програмната система на ДГ да се отдели темата за приобщаването на детето в нейния по-широк контекст. В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мярка за хуманизъм и етика на даденото общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и

култура имат специфична призма-морална, духовна, етична и образователна. Затова и нашето разбиране по тази тема, представено в програмната система, е базирано върху уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците. Необходима е подкрепата на родителите, за да знаят как да говорят с детето си за различията. Какъв език да използват? При такива ситуации в ДГ, могат да се поканят специалисти от подпомагащи професии / психолози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и др./В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно навременно и пълноценно сътрудничество между родители и други специалисти.

Чрез различните форми на сътрудничество и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите в ДГ- за възпитание, социализация, отглеждане, обучение на деца, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Родителите са участници и партньори в системата на предучилищното образование, заедно с децата, учителите, директорите и другите педагогически специалисти. Развитието на детето от предучилищна възраст се осъществява под влиянието на различни и постоянно променящи се биологични и социални, вътрешни и външни фактори, сред които основна роля играят семейството, училището и индивидуалния стил на въздействие и поведение. Семейството оказва въздействие върху детето чрез и много различни фактори Наред с осъзнатите и целенасочени възпитателни мерки, семейството въздейства върху детето чрез неосъзнати от родителите форми на тяхното поведение, чрез отношенията помежду си и с околните. За да остане ДГ естествена среда, обуславяща развитието на духовните потребности и интереси на детето е необходимо утвърждаване на тенденция за тясно сътрудничество между семейството и детската градина.

2.Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството.

Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развитие на самоувереност и чувство за принадлежност. Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:

- На ниво група- под форма на родителски актив;
- На ниво детска градина- във форма на настоятелство;

Формите на сътрудничество между семейството и ДГ са обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

2.1.Индивидуални форми на сътрудничество:

Индивидуален разговор/ среща/ между детския учител и родителя.

Кога се провежда? По договаряне между учителя и родителя. Детския учител би следвало да предложи време в което няма деца в групата / сутрешни часове или късния след обяд / или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина. По този начин детския учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностна характеристика, Правилника за вътрешния ред, а осигурява защитеност на децата в групата. Срещата може да се проведе преди началото на учебната година или в началото на м. септември. По време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от ДГ. От друга страна учителят на групата запознава родителя с правилника на градината и правилата в групата, както и с неговите родителски задължения.

Видове разговори: във връзка с тяхната цел могат да бъдат:

- Първоначален и опознавателен разговор, с цел запознаване на детския учител с родителя на детето. На тази първа среща родителите могат да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, за своите очаквания- какво ще се случи с детето им в ДГ. От друга страна учителят ги запознава с правилата в групата, в детската градина и с техните родителски задължения;
- Информативни разговори- с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и в края на учебната година;
- Рутинни разговори с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване на умения по отделните образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни;

Индивидуални консултации:

Кога се провеждат?: по инициатива на учителя или по инициатива на родителя.

- По инициатива на учителя- ако трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт – специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещото развитие на неговото дете.
- По инициатива на родителя- когато родителя среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детския учител

да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии;

Други индивидуални форми. Видове съобщения.

Устните съобщения могат да бъдат- телефонно обаждане, скайп разговор;

Писмените съобщения днес са- e-mail, sms по мобилен телефон, лично съобщение във фейсбук на групата.

Как се използват? В зависимост от ежедневните събития и извън ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, лагери и др. събития в детската градина или извън нея, могат да възникнат ситуации в които учителят да използва бързи форми на съобщения. За планираните мероприятия, за които е необходима повече подробна и детайлизирана информация за родителя-е желано използването на писмени съобщения.

2.2. Групови форми на сътрудничество с родителите:

Родителска среща- традиционна и най-популярна групова форма.

Създаването на сплотена група от родител, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите в детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала:

В началото на учебната година, във всяка група се организира родителска среща, на която се представя обстановката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата. Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта доминиращи теми, във връзка възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и децата в групата. Например подобни ключови теми на детското развитие са:

- Адаптация на детето в ДГ;
- Правила в детската група – за първа възрастова група;
- Специфични особености на физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческо развитие на детето – за втора и трета възрастова група;
- Детските приятелства, готовност на детето за живота в училище, готовност за учене- за четвърта подготвителна група;

Групи за подкрепа на родители- съвременна форма за групова подкрепа.

Защо е необходима група за родителя?- В групата родителя получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна подкрепа и информация. Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност.

Видове групи за подкрепа на родителите:

- група на родителите, които имат еднакви проблеми относно детското развитие;
- група на родители, които имат еднакви вярвания и модели а възпитание;
- група родители, които имат нужда от развиване на своите умения като родители;
- група родители на надарени деца;

Тренинг с родители- интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора/ учителя/ и участниците в тренинга / родителите/.

Опита показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите- участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят“ традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората: да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

Участие на родителите в процеса на предучилищното образование.

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между ДГ и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.

Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най- често това са различни празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка е реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности / организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др./ и възможности/ финансови или чрез труд/. Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в ДГ- чрез включването им в основната форма на работа- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

В зависимост от целта на ситуацията, може да се покани родител, който има съответна професия или професионални компетентности по изучаваната тема. Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота- децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления. Значението на включването на родителя има тристранен характер:

- за детето- защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него
- за родителя- който може да види детето си в различни от ежедневието ситуации, да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения;
- за детските учители в групата – за успешното постигане на целта на социализация, възпитание и обучение на детето, чрез подкрепата получена от родителите;

Други форми за комуникация- детски учител-родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата от групата / рисунки, работни листове, снимки/ и др. могат да се използват следните форми:

- сайт на детската градина;
- информационни табла за родители;
- фейсбук на групата;

Сътрудничеството с всички родители се постига в няколко канала: в началото на учебната година, в детската градина се организира родителска среща, на която се представя обстановката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Определят се функции на работните отношения и начини на комуникация. Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект са тематични, съобразени с актуални за възрастта доминиращи теми, във връзка с възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на децата в групата.

Ключови теми:

- адаптация на детето в детската група;
- детските приятелства;
- готовността на детето за живота в училище;
- готовност за учене- за подготвителна група;

- участие на родителите в процеса на предучилищното образование;

Може да има прозрачност и публичност чрез:

- електронно портфолио на детската градина;
- портфолио на учителя в групата;

Сътрудничество между детската градина и другите педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите в детската градина.

В зависимост от условията на населеното място, в което се намира детската градина, различните институции: социални, здравни, културно-просветни и др. могат да се реализират различни съвместни дейности. Формите на сътрудничество с различните институции, могат да бъдат:

- индивидуални консултации;
- групови срещи;
- съвместни празници;
- клубове и други;

Настоящата Програмна система е част от Стратегията за развитие на детска градина „Великденче“ и е одобрена от Обществения съвет и е приета с Решение № 4, взето с Протокол № 1 на заседание на Педагогически съвет и утвърдена със Заповед № 4 от 15. 09.2025 г. на директора и е задължителна за спазване от всички педагогически специалисти.